

---

# Landsmøtet Sakspapir

**Møtedato** 04.04.2019-07.04.2019  
**Ansvarlig** Prinsippprogramkomiteen  
**Saksnummer** LM9 05.03-19  
**Gjelder** Prinsippprogram



---

## 1 Vedlegg til saken:

2 1. Forslag til prinsippprogram for 2019-2022

## 3 PRINSIPPROGRAM

### 4 FORMÅL

5 Vedta Norsk studentorganisasjon (NSO) sitt prinsippprogram for perioden 2019-2022

### 6 SAKSPRESENTASJON

7 NSOs prinsippprogram er regulert av vedtektene. Disse sier i §3.1.2 at:

8 Prinsippprogrammet fastsetter organisasjonens grunnprinsipper og overordnede politiske  
9 prioriteringer. Prinsippprogrammet er overordnet øvrige politiske dokumenter.

10 I tillegg sier vedtektenes §11.1 at:

11 Prinsippprogramkomiteen skal forberede forslag til Prinsippprogram for Norsk  
12 studentorganisasjon til det påfølgende Landsmøtet, og fremmer sitt forslag direkte til  
13 landsmøtet uten annen innstilling. Alle organisasjonsledd har høringsrett.

14 Komiteen ble valgt av landsmøtet 2018, og har bestått av:

- 15 • Kristian Hovd Sjøli, leder (NTNU)
- 16 • Stian Skarheim Magelssen, nestleder (NMBU)
- 17 • Ane Larsen Mjøen (OsloMet)
- 18 • Julie Størholdt Iversen (OsloMet)
- 19 • Bjørn-Åge Nilsen (Nord)

### 20 Prosess

21 Komiteen har gjennomført to høringsrunder i løpet av høsten og vinteren. Den første lot  
22 interesserte komme med innspill på hva som burde tas inn i dokumentet. I den andre  
23 høringsrunden var utgangspunktet komiteens utkast til prinsippprogram. Komiteen har deltatt på  
24 følgende arrangementer:

- 25 • Avspark 2018
- 26 • Sentralstyremøte 2
- 27 • Sentralstyremøte 3
- 28 • Sentralstyremøte 4
- 29 • Ledersamling januar 2019

30

## 31 **VURDERING**

### 32 **Prinsippprogrammets funksjon og lengde**

33 Prinsippprogrammet er organisasjonens grunnleggende politiske dokument og våre ufravikelige  
34 prinsipper skal hjemles i dokumentet. Alle øvrige politiske dokumenter er underlagt  
35 prinsippprogrammet. Dette betyr at dokumentet ikke nødvendigvis må forholde seg til tidligere  
36 vedtatt politikk. Prinsippprogrammet skal være av en sånn art at det skal være relevant i alle de tre  
37 årene det er gyldig.

### 38 **Behandling av prinsippprogrammet på landsmøtet**

39 Fristen for endrings-, tilleggs- og strykningsforslag til programmet er regulert av vedtektenes  
40 §3.1.2, siste ledd:

41           Endrings-, tilleggs- og strykningsforslag må være arbeidsutvalget i hende minst fem  
42           virkedager før konstitueringen av landsmøtet. Vedtatte endringer er gjeldende fra møtes  
43           slutt.

### 44 **Gjennomgang av dokumentet**

45 Komiteen har i innstillingen prøvd å unngå konkrete tiltak, da vi mener dette hører hjemme i de  
46 politiske plattformene og dokumentene. Det er vår vurdering at tiltak som studentombud og  
47 kjønnspoeng ikke hører hjemme i et overordnet dokument om organisasjonens politikk. Politiske  
48 plattformer og dokumenter er bedre egnet til å sette slike tiltak i sin rette kontekst. Viktige  
49 kampsaker for NSO dekkes i de mer overordnede prinsippene i teksten.

### 50 **Akademias samfunnsansvar**

51 Første kapittel i dokumentet berører akademias samfunnsansvar og er ment å stå seg som en  
52 innledning til dokumentet. For komiteen har høyere utdanning og academia en lang rekke viktige  
53 roller å fylle i samfunnet. Kunnskap er makt og med denne makten følger det et ansvar for å drive  
54 den offentlige debatten og en bærekraftig utvikling. Demokratiet bygger på en opplyst diskurs, noe  
55 academia har et særskilt ansvar for å bidra til. Det er med dette i mente at godene en utdanning  
56 bidrar med må gjøres tilgjengelig for hele befolkningen.

57 Dokumentets påfølgende kapitler utdyper dette første kapittelet og viser tilbake til akademias  
58 samfunnsansvar.

### 59 **Studiesituasjonen**

60 Kapittelet om studiesituasjonen tar for seg de ukrenkelige rettighetene studentene skal ha.  
61 Komiteen tar ikke stilling til hvordan studentenes læringsmiljørettigheter skal sikres, men  
62 tydeliggjør at studiet også er en arbeidssituasjon hvor studentene skal prestere og dette fordrer  
63 rettigheter forankret i lov. For komiteen innebærer dette også tilrettelegging for studenter i alle  
64 livssituasjoner, som studenter med nedsatt funksjonsevne, studenter med barn, eldre studenter  
65 osv. Vi ønsker å understreke de mulighetene som ligger i å ha en mangfoldig studentmasse.  
66 Hovedansvaret for å sikre god studenthelse mener vi er et offentlig anliggende. Ved å få på plass  
67 gode økonomiske støtteordninger og velferdstilbud kan vi realisere heltidsstudenten.  
68

### 69 **Internasjonalisering og solidaritet**

70 Dette avsnittet understreker viktigheten av internasjonalisering, og beskriver noe av det som er  
71 viktig for å få til dette på en god måte. Det legges vekt på at både norske studenter skal reise på  
72 utveksling, og at innvekslingsstudenter skal følges opp godt for å integreres og ha et godt  
73 studentliv i Norge. Kunnskapen og forskningen som gjøres i academia skal bidra til å gjøre verden  
74 til et bedre sted. Studentbevegelsen har historisk vært en sterk pådriver internasjonalt for å sørge

75 for akademisk frihet i hele verden. Det presiseres inkludering av flyktninger i academia, noe som vil  
76 gagne både flyktninger med akademisk bakgrunn og samfunnet.

### 77 **Kvalitet i høyere utdanning**

78 Kapitlet definerer kvalitet i utdanning og påpeker studentenes rolle i et akademisk fellesskap som  
79 en fremtidig likeverdig yrkesutøver. Viktigheten av foreleseres faglige og pedagogiske kompetanse  
80 beskrives uten å prioritere den ene over den andre. Presiseringen av dette vurderes å tilhøre  
81 politikk i politiske plattformer og dokument. Det legges vekt på bærekraftig og etisk utvikling og  
82 arbeid i academia. Siste setning dekker at vurderingsformer skal sikre at studenter testes på ulike  
83 måter og dermed også den enkeltes styrker og svakheter.

### 84 **Akademisk frihet og institusjonell autonomi**

85 Komiteen har siden høringene besluttet å slå sammen kapitlene om akademisk frihet og  
86 institusjonell autonomi, ettersom temaene er overlappende og kan sees i sammenheng.

87 Delen om akademisk frihet tar for seg forskerens rett til valg av metode, tema og kilder i henhold til  
88 egne faglige vurderinger. Komiteen har lagt inn en egen setning om viktigheten av å drive  
89 forskning for nåtidens og fremtidens samfunn, og for å styrke en bærekraftig utvikling av  
90 samfunnet. Komiteen opplever at dette bidrar til et sterkere og mer bærekraftig preg på  
91 programmet og organisasjonens prinsipper.

92 Delen om institusjonell autonomi tillegger staten det overordnede ansvaret for arbeidsdeling i UH-  
93 sektoren. Teksten vedkjenner at det trengs sentrale grep for å sikre sterke fagmiljøer som kan gi  
94 god utdanning. Om institusjonene står fritt til å opprette studier slik de vil, kan dette gå på  
95 bekostning av det tilbudet studentene skal motta. Innenfor disse rammene må institusjonene  
96 likevel ha stor grad av frihet til å organisere sin aktivitet slik de selv ser det som hensiktsmessig.

### 97 **Finansiering av høyere utdanning**

98 Kapitlet slår fast at høyere utdanning skal tilbys av offentlige institusjoner og fremhever  
99 gratisprinsippet. Vi vedgår likevel at private institusjoner utgjør et alternativ til det offentlige tilbudet.  
100 Komiteen ser det ikke som naturlig å begrense gratisprinsippet til kun å gjelde offentlig utdanning.  
101 Om man skal oppfylle prinsippprogrammets mål om at utdanning skal være et gode alle kan ta del i  
102 kan man ikke i samme dokument støtte innkrevingen av skolepenger. Der privat utdanning  
103 finansieres av fellesskapets midler slår innstillingen fast at det ikke skal være mulig å ta utbytte.  
104 Videre er det helt naturlig at de samme kravene til kvalitet osv. skal gjelde for alle høyere  
105 utdanningsinstitusjoner.

106 Det følger for komiteen naturlig av prinsippet om at kunnskap er et felles gode som hele samfunnet  
107 nyter godt av, at offentlig finansiert forskning skal være allment tilgjengelig og ikke gjemt bort bak  
108 en betalingsmur i obskure tidsskrifter.

---

## 109 **INNSTILLING**

110 Prinsippprogrammet for 2019-2022 vedtas.

---

111

## 1 VEDLEGG 1: FORSLAG TIL PRINSIPPROGRAM

2 *Prinsippprogrammet fastsetter grunnprinsippene til organisasjonen. Prinsippprogrammet er*  
3 *overordnet øvrige politiske dokumenter i Norsk studentorganisasjon (NSO).*

### 4 **SAMFUNNSANSVAR**

5 Kunnskap er bærebjelken i et moderne samfunn og en forutsetning for det liberale demokratiet.  
6 Grunnsteinen i demokratiet er informerte borgere som gjennom meningsbrytning kommer fram til  
7 løsninger som sikrer det felles beste. Akademias samfunnsansvar er å gi utdanning og dannelse,  
8 samt å bidra til den offentlige debatten. Akademia skal utfordre etablerte sannheter og  
9 maktstrukturer gjennom et kunnskapsbasert offentlig ordskifte. Akademia har en sentral rolle i å  
10 finne løsninger på dagens og fremtidens utfordringer, samt å sikre en bærekraftig utvikling. For å  
11 oppfylle sitt samfunnsansvar må høyere utdanning være tilgjengelig for hele befolkningen,  
12 uavhengig av bakgrunn. Kunnskap er makt, derfor må utdanning og forskning være internasjonal,  
13 universelt tilgjengelig og av høy kvalitet.

### 14 **STUDIESITUASJONEN**

15 Alle skal ha lik rett og lik tilgang til å ta og å gjennomføre høyere utdanning. Det betyr at det må  
16 arbeides med å utjevne de ulikheter som hindrer dette. Samfunnet må legge til rette for de  
17 individuelle behovene hos studentene.

18 Studiehverdagen er en arbeidssituasjon som skal legge rammene for at studenter kan tilegne seg  
19 kompetanse til gode for både samfunnet og den enkelte. Alle studenter skal ha en trygg  
20 studiehverdag og skal ikke oppleve noen former for trakassering og diskriminering. Studentenes  
21 læringsmiljø skal ha et sterkt rettslig vern, på linje med arbeidstakere.

22 En mangfoldig studentmasse gir høyere kvalitet på studiet gjennom økt trivsel og en bredde i  
23 meninger og perspektiver, og er viktig for å utjevne forskjeller mellom grupper i samfunnet. Positiv  
24 særbehandling kan benyttes for å sikre mangfold i studentmassen på det enkelte studium og i  
25 arbeidslivet.

26 Studentenes velferdstilbud og økonomiske støtteordninger skal skape trygge og forutsigbare  
27 rammer som realiserer heltidsstudenten. Studentenes psykiske og fysiske helse er et offentlig  
28 ansvar. Alle studenter skal ha et trygt og rimelig sted å bo under studieløpet.

29 Frivillig aktivitet ved siden av studiet er viktig for studentenes helse, trivsel og personlige utvikling.  
30 Det er staten, utdanningsinstitusjonene, studentsamskipnadene og kommunenes oppgave å legge  
31 til rette for at studentene kan delta i frivillig aktivitet.

### 32 **INTERNASJONALISERING OG SOLIDARITET**

33 Høyere utdanning skal være en arena for tilgjengeliggjøring og internasjonalisering av kunnskap  
34 og kultur. Internasjonaliseringen av utdanning og forskning skal bidra til å belyse maktstrukturene i  
35 verden som definerer hva som er gyldig kunnskap og perspektiv.

36 Internasjonalisering er en ressurs for utdanningsinstitusjonene og studentene. Å dra på utveksling  
37 skal være normen i norsk høyere utdanning og alle som ønsker å utveksle skal få mulighet og

38 støtte til å reise ut. Innvekslende studenter skal integreres i studiemiljøet og gis tett oppfølging av  
39 vertsinstusjonen.

40 Studenters rett til trygghet, akademisk frihet, demokratiske rettigheter og utdanning er  
41 verdensomfattende og skal ikke krenkes. I situasjoner der studenters rettigheter eller den  
42 akademiske friheten innskrenkes eller trues skal Norsk studentorganisasjon være en tydelig og  
43 sterk bidragsyter som en del av den internasjonale studentbevegelsen. Norsk studentorganisasjon  
44 skal ta en aktiv rolle for å bygge opp det internasjonale studentfelleskapet og den globale  
45 studentstemmen.

46 Flyktninger og andre som kommer til Norge med akademisk bakgrunn skal gis mulighet til å  
47 inkluderes i det akademiske fellesskapet og til å fullføre sine utdanninger. Det må tilrettelegges for  
48 dette på nasjonalt og institusjonelt nivå.

## 49 **KVALITET I HØYERE UTDANNING**

50 Norsk høyere utdanning skal ha høy kvalitet. Det innebærer å være forskningsbasert,  
51 studentsentrert og internasjonalt orientert. Studentene er en del av det akademiske fellesskapet.  
52 Studentene er en likeverdig partner i arbeidet med å sikre høy kvalitet i utdanning, og en ressurs  
53 for forskningen. Faglig og pedagogisk kompetanse hos de ansatte er avgjørende for høy kvalitet i  
54 undervisning og forskning.

55 Norsk utdanning, forskning og formidling skal være preget av bærekraftig utvikling og kritisk  
56 tenkning. Akademia skal ha en høy etisk standard både når det gjelder egen forskning og  
57 samarbeid med andre.

58 Vurdering av studentenes kompetanse skal skje på en rettferdig, variert, faglig begrunnet måte, og  
59 samtidig bidra til økt læring hos studentene.

## 60 **AKADEMISK FRIHET OG INSTITUSJONELL AUTONOMI**

61 Akademisk frihet er forutsetningen for at akademia skal kunne oppfylle sitt samfunnsansvar.  
62 Forskere har retten til selv å velge tema, metode og kilder for sitt vitenskapelige arbeid, i henhold  
63 til sine egne faglige vurderinger. Uavhengig av finansieringen skal forskningen bidra til en  
64 bærekraftig utvikling og være til gode for dagens og fremtidens samfunn.

65 Institusjonens autonomi er viktig for å støtte opp om den frie og kritiske forskningen og  
66 utdanningen. Staten har det overordnede ansvaret for en rimelig fordeling av studieplasser og -  
67 programmer mellom institusjonene. Fordelingen skal sikre fagmiljø av tilstrekkelig størrelse for å  
68 drive utdanning og forskning av høy kvalitet. Hver enkelt institusjon skal kunne gjøre strategiske  
69 prioriteringer innenfor rammene som settes nasjonalt.

## 70 **FINANSIERING AV HØYERE UTDANNING**

71 Høyere utdanning i Norge skal som hovedregel finansieres gjennom offentlige midler, og skal tilbys  
72 gratis av offentlige utdanningsinstitusjoner. Private institusjoner kan være et alternativ til det  
73 offentlige tilbudet og skal underordnes samme krav som offentlige institusjoner. Private  
74 institusjoner som delfinansieres av det offentlige skal ikke ha anledning til å ta utbytte.

75 All forskning som finansieres av offentlige midler skal publiseres i åpne og offentlig tilgjengelige  
76 kanaler.